

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 253/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Treščákom, Thurzova 6, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 16Co/4/2019-103 z 30. septembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Žiada o priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur a náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) bolo vedené konanie sp. zn. 11C/248/2014, v ktorom sa sťažovateľ domáhal proti obci Petrovany (ďalej len „žalovaný“) zaplataenia 10 688,44 eur s príslušenstvom ako kúpnej ceny z kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim 4. januára 2010. Okresný súd žalobu zamietol. Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie a počas odvolacieho konania došlo medzi stranami 20. novembra 2015 k uzavretiu dohody o urovnaní podľa § 585 Občianskeho zákonníka. Podľa jej obsahu po jej podpísaní oboma stranami sťažovateľ podal na krajskom súde návrh na schválenie zmiery. Sťažovateľovi však bol následne doručený rozsudok krajského súdu z 26. októbra 2016, ktorým bol zamietavý rozsudok okresného súdu potvrdený a žalovanému bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu sťažovateľ zistil, že žalovaný na výzvu súdu poprel uzatvorenie zmiery. Napriek tomu, že žalovaný sa v nej

zaviazal, že požiada súd o schválenie zmiernu a nebude si uplatňovať nárok na náhradu trov konania, vo svojom vyjadrení žiadal, aby krajský súd napadnutý rozsudok potvrdil a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania, čo sa aj stalo. Vzhľadom na povinnosť uloženú súdom bol sťažovateľ nútený nahradiť žalovanému trovy konania 2 097,84 eur. Zároveň bol nútený nahradiť i trovy odvolacieho konania 669,43 eur, pričom sa uvedená suma z dôvodu vedenia exekučného konania navýšila na 866,98 eur.

3. Sťažovateľ podal 26. septembra 2017 žalobu o zaplatenie 2 767, 27 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody. Škodu mal žalovaný spôsobiť nesplnením si zmluvných povinností vyplývajúcich z pokonávky, čo vyústilo do povinnosti sťažovateľa zaplatiť náhradu trov prvoinštančného konania, i odvolacieho konania.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 39/2017-72 z 8. novembra 2018 žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Dospel k záveru, že žalovaný neporušil svoju zmluvnú povinnosť, pretože 20. novembra 2015 spolu s uzatvorením dohody bola medzi stranami v zmysle jej čl. III uzavretá aj nová kúpna zmluva týkajúca sa prevodu nehnuteľností a žalovaný novú kúpnu cenu 12 700 eur uhradil ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Napriek tomu, že sa v dohode uvádza, že strany požiadajú súd o schválenie zmiernu, samotné uzatvorenie zmiernu vzhľadom na uzavretie novej kúpnej zmluvy a zaplatenie kúpnej ceny sa stalo bezpredmetným. V dohode síce strany vyhlásili, že si v súdnom konaní nebudú uplatňovať náhradu trov konania, avšak uvedené vyhlásenie sa vzhľadom na jeho zaradenie za záväzok požiadať o schválenie súdneho zmiernu vzťahuje v prípade uzavretia zmiernu, k čomu v danom prípade nedošlo. Zároveň okresný súd vyvodil záver, že sťažovateľovi nemôže vzniknúť právo na náhradu škody proti žalovanému, pretože sám neplnil prevenčnú povinnosť, keď podal žalobu o zaplatenie kúpnej ceny 10 688,44 eur, aj keď si bol vedomý toho, že kúpna zmluva zo 4. januára 2010 nebola schválená obecným zastupiteľstvom, v dôsledku čoho nemohla nadobudnúť účinky a v odôvodnení rozsudku okresného súdu bolo vyslovene uvedené, že uvedený nedostatok nie je možné dodatočne konvalidovať, a teda musela byť uzatvorená nová kúpna zmluva.

5. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa napadnutým rozsudkom potvrdil zamietavý rozsudok okresného súdu ako vecne správny a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Konštatoval dostatočnosť zisteného skutkového stavu, správnosť skutkových zistení i právneho posúdenia veci okresným súdom, ktorého rozsudok bol odôvodnený dostatočne a presvedčivo. Na doplnenie uviedol, že žalovaná čiastka 2 097,84 eur bola priznaná na základe rozhodnutí súdov o úspechu žalovaného v spore, pričom odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že nedošlo k urovnaniu, ale bola uzatvorená nová kúpna zmluva a táto zmluva nepotvrdila existenciu nároku žalobcu uplatňovaného v konaní, ale založila nový nárok, ktorý bol aj splnený. Podmienkou platnej pokonávky je presvedčenie účastníkov o existencii urovnávaného záväzku v čase uzatvárania dohody a v dohode z 20. novembra 2015 sa zmluvné strany dohodli na uzatvorení novej kúpnej zmluvy za kúpnu cenu 12 700 eur, a nie na základe kúpnej zmluvy zo 4. januára 2010 za kúpnu cenu vo výške 10 688,44 eur, ktorej zaplatenie bolo predmetom sporu sp. zn. 11C/248/2014, v ktorom bol sťažovateľ zaviazaný na náhradu trov konania. Preto nie je možné pričítať žalovanému porušenie právnej povinnosti, resp. povinnosti vyplývajúcej zo zmluvného vzťahu, keďže žiadnym spôsobom túto povinnosť neporušil. K zmenšeniu majetku sťažovateľa došlo v dôsledku zaplatenia trov právneho zastúpenia na základe právoplatného rozhodnutia súdu, a nie v dôsledku porušenia povinností žalovaného. Krajský súd

poukázal na prevenčnú povinnosť sťažovateľa, keď on aj jeho právny zástupca si museli byť vedomí neúspešnosti v spore, pretože už okresný súd v konaní sp. zn. 11 C 248/2014 vyslovil svoj právny názor ešte pred začatím konania vo veci samej, že sťažovateľ predlžoval konanie trvaním na žalobe, navrhovaním ďalších dôkazov a sám spôsobil nárast sumy náhrady trov konania.

6. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku okresného súdu i rozsudku krajského súdu z dôvodu, že krajský súd sa k jeho zásadnej námietke o povinnosti žalovaného dodržiavať práva a povinnosti v zmysle zásady *pacta sunt servanda* nevyjadril, a to ani okrajovo. Uviedol, že tvrdenie súdu, že si nespĺnil prevenčnú povinnosť, nie je podložené žiadnym dôkazom a je v rozpore s výsledkami dokazovania v konaní sp. zn. 11C/248/2014, keď nemal vedomosť o tom, že kúpna zmluva nebola schválená obecným zastupiteľstvom, a teda že by mala byť neplatná. Zdôraznil, že bolo jeho podmienkou, aby k uzatvoreniu novej kúpnej zmluvy a prevodu nehnuteľností došlo len v prípade ukončenia konania sp. zn. 11C/248/2014 formou súdneho zmieru, a preto sporové strany uzatvorili dohodu ako ich vzájomný zmier a súčasne s ňou aj novú kúpnu zmluvu. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3Oboer/60/2013 a 3MCdo/13/2009 a uviedol, že krajský súd sa pri riešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď nesprávne vyvodil záver, že nedošlo k platnému urovnaniu.

7. Najvyšší súd uznesením č. k. 4Cdo/210/2020 z 23. marca 2022 dovolanie sťažovateľa odmietol. K vadám namietaným podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu (ktorý v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom okresného súdu vytvára ich organickú, kompletizujúcu jednotu) sa vysporiadalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami sťažovateľa a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Nezistil žiadne závažné deficity v dokazovaní, ktoré by boli spôsobilé viesť k záveru o vade podľa § 420 písm. f) CSP. Ani prípadné nesprávne hodnotenie dôkazov takúto vadu rozsudku odvolacieho súdu nezakladá. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol ako neprípustné vzhľadom na bagateľný cenzus podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP.

III.

Argumentácia sťažovateľa

8. Podľa sťažovateľa predmetná vec nebola v konaní na okresnom súde správne právne posúdená, pričom táto vada nebola odstránená ani krajským súdom. Krajský súd sa bližšie nezaoberal argumentmi sťažovateľa v podanom odvolaní, iba stroho poukázal na názory súdov v konaní sp. zn. 11C/248/2014, ktoré je konaním odlišným od predmetného konania o náhradu škody, a nedostatočne odôvodnil svoje právne závery. Krajský súd mal svoje rozhodnutie náležite a vyčerpávajúco odôvodniť s tým, že sa mal zaoberať úplne všetkými aspektmi preukazovania sporných skutočností, nie iba skutočnosťami, ktoré odôvodňujú zamietnutie žaloby.

9. Podľa sťažovateľa žalovaný splnil iba povinnosť uzatvoriť novú kúpnu zmluvu (a zaplatiť kúpnu cenu), ale ďalšie svoje povinnosti podľa platnej pokonávky porušil. Porušenie povinnosti podať návrh na schválenie súdneho zmieru, resp. s navrhnutým zmiernom súhlasiť umocnil tým, že si uplatnil náhradu trov konania, v dôsledku čoho vznikla sťažovateľovi škoda. Krajský súd sa vôbec

nevysporiadal s námietkami a tvrdeniami sťažovateľa, že práve v dôsledku konania žalovaného odvolací súd v konaní o 10 688,44 eur rozhodol o zamietnutí žaloby a zaviazal sťažovateľa na náhradu trov konania.

10. Sťažovateľ dôvodí, že je irelevantné v konaní o náhradu škody hodnotiť, či schválenie zmiernu v pôvodnom konaní o zaplatenie kúpnej ceny malo alebo nemalo svoje opodstatnenie v súvislosti s uzatvorením novej kúpnej zmluvy. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že k zmenšeniu majetku sťažovateľa došlo v dôsledku zaplatenia trov právneho zastúpenia na základe právoplatného rozhodnutia súdu, a nie v dôsledku porušenia povinností žalovaného. Je však absurdné, aby súd odôvodnil rozhodnutie zamietnuť žalobu o náhradu škody tým, že niektorú povinnosť žalovaný splnil, ale porušenie ďalšej povinnosti vyplývajúcej z dohody o urovnaní úplne bagatelizovať, resp. to nepovažovať za porušenie povinnosti.

11. Pokiaľ ide o súdmi vytýkané porušenie prevenčnej povinnosti, sťažovateľ namieta, že krajský súd sa nevysporiadal ani s argumentom uvedeným v jeho odvolaní, podľa ktorého sťažovateľ nevedel o tom, že obecné zastupiteľstvo žalovaného neschválilo pôvodnú kúpnu zmluvu, ale dozvedel sa o tom až v priebehu dokazovania počas súdneho konania o zaplatenie kúpnej ceny. V rozhodnom čase totiž žalovaný nemal na svojom webovom sídle zverejňované informácie o schválených zmluvách, resp. o uzneseniach obecného zastupiteľstva a o problémoch so schválením pôvodnej kúpnej zmluvy ani nebol zo strany žalovaného informovaný.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavná sťažnosť je odôvodnená dvomi argumentačnými líniami. Prvá je vyjadrená sťažovateľovou kritikou odôvodnenia rozsudku krajského súdu. V druhej rovine sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie otázky porušenia povinností žalovaného vyplývajúcich z pokonávky krajským súdom.

IV.1. K nedostatočnému odôvodneniu:

13. Z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Všeobecné súdy sú totiž primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05).

14. Vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ vytýka nedostatky odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ústavný súd uvádza, že posúdenie kvality odôvodnenia rozsudku krajského súdu prináležalo na základe dovolania podaného sťažovateľom najvyššiemu súdu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý o ňom rozhodol tak, že dovolanie odmietol, keď dospel k záveru, že krajský súd svojím postupom neznemožnil sťažovateľovi, aby uskutočňoval jeho procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Keďže posúdenie

kvality odôvodnenia rozsudku krajského súdu bolo v kompetencii najvyššieho súdu, ústavný súd vo vzťahu k tejto časti sťažnosti konštatuje, že nie je daná jeho právomoc na jej meritórne posúdenie. Preto ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia sťažovateľom označených práv rozsudkom krajského súdu, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku jeho nedostatočného odôvodnenia, odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Ústavný súd len dopĺňa, že sťažovateľ ako porušovateľa svojich práv neoznačil najvyšší súd ako súd dovolací ani uznesenie najvyššieho súdu o jeho dovolaní neoznačil ako zásah do svojich základných práv a slobôd. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom i dôvodmi návrhu na začatie konania. Keďže sťažovateľ do rozsahu ústavnej sťažnosti dovolacie uznesenie najvyššieho súdu, v ktorom bola kvalita odôvodnenia rozsudku krajského súdu podrobená meritórnemu prieskumu, nepojal, ústavný súd sa ústavnou udržateľnosťou rozhodnutia najvyššieho súdu zaoberať nemohol.

IV.2. K právnemu posúdeniu veci:

16. Sťažovateľovo dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP najvyšší súd meritórne nepreskúmal ani o ňom vecne nerozhodol, pretože mu v tom bránila jeho procesná neprípustnosť podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP. Ústavný súd tak nemôže konštatovať existenciu procesnej prekážky meritórneho prieskumu tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie vecí krajským súdom.

17. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti vytrvalo opakuje argument, podľa ktorého žalovaný porušil povinnosti vyplývajúce z uzavretej dohody o urovaní aj napriek tomu, že došlo k uzavretiu novej kúpnej zmluvy k zaplateniu kúpnej ceny. Tým mala vzniknúť sťažovateľovi škoda majetkovo zhmotnená v súdom priznanom nároku žalovaného na náhradu trov konania.

18. Ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľa na skutočnosť, že v konaní okresného súdu sp. zn. 11C/248/2014 bol predmetom sťažovateľom uplatnený nárok na zaplatenie kúpnej ceny z pôvodnej (neplatnej) kúpnej zmluvy.

19. V dohode o urovaní, ktorej fotokópiu sťažovateľ k ústavnej sťažnosti priložil, sa sporové strany v čl. III.1 dohodli, že *«súčasne s touto dohodou uzatvorí kúpnu zmluvu, na základe ktorej prevedie navrhovateľ do výlučného vlastníctva odporcu parcelu reg. [redacted] - orná pôda o výmere 644 m² zapísanú na [redacted], k.ú. [redacted] za kúpnu cenu vo výške 12.700,- € (slovom: dvanásťtisíc sedemsto euro), ktorá zodpovedá hodnote stanovenej znaleckým posudkom [redacted] zo septembra 2015»*. Súčasne sa v čl. III.3 zaviazali, že *„bezodkladne po podpísaní tejto dohody požiadajú súd, aby schválil ich zmier podľa bodu III.1. tejto dohody. Zmluvné strany vyhlasujú, že si v súdnom konaní nebudú uplatňovať náhradu trov konania.“*. V dohode sťažovateľ výslovne uznáva neplatnosť pôvodnej kúpnej zmluvy (čl. II.2), z ktorej mu mal vzniknúť nárok žalovaný v konaní sp. zn. 11C/248/2014.

20. Neskôr v konaní o náhradu škody okresný súd v rozsudku č. k. 8C/39/2017-72 z 8. novembra 2018 zdôraznil, že v dohode o urovaní sa žalovaný vôbec nezaviazal na zaplatenie kúpnej ceny vo výške 10 688,44 eur z uzavretej kúpnej zmluvy zo 4. januára 2010. Tento záver okresného súdu nevyvoláva pri konfrontácii so znením relevantných ustanovení dohody o urovaní citovaných

a rekapitulovaných v predchádzajúcom odseku ústavno-právne pochybnosti. Zmier zamýšľaný kontrahentmi sa mal zjavne týkať výlučne novej kúpnej zmluvy (čl. III.1), a to napriek tomu, že zo zmiernu musí byť zrejmé, ako boli vysporiadané nároky, ktoré boli predmetom konania (R 16/1987). Preto, ak žalovaný pred okresným súdom v konaní sp. zn. 11C/248/2014 poprel, že medzi sporovými stranami došlo k zmiernu v otázke novouzavretej kúpnej zmluvy, tento jeho postoj nemal žiaden vzťah k predmetu konania sp. zn. 11C/248/2014, ktorým bol nárok na zaplatenie kúpnej ceny zo skoršej kúpnej zmluvy. Rozhodovanie o takto obsahovo definovanom nároku potom priamo determinovalo aj obsah súvisiaceho procesného nároku na náhradu trov konania, ktorý podľa sťažovateľa reflektoval škodu mu spôsobenú. Okresný súd nemal dôvod schvaľovať zmier už len z toho dôvodu, že sa jeho predmet obsahovo neprekrýval s predmetom konania sp. zn. 11C/248/2014. Schválenie takého zmiernu by totiž nijako neodstránilo spornosť sťažovateľom žalovaného nároku. Okresný súd preto správne pokračoval v konaní a na podklade zistenia dôvodu neplatnosti skoršej kúpnej zmluvy (neschválenie obecným zastupiteľstvom) žalobu sťažovateľa zamietol. Z tohto dôvodu prípadné porušenie povinnosti žalovaného vyplývajúcej z dohody o urovnaní nemalo žiaden priamy právny vzťah k rozhodnutiu okresného súdu (a neskôr aj krajského súdu) o nároku na náhradu trov konania sp. zn. 11C/248/2014, teda o sume, ktorá podľa sťažovateľa predstavovala škodu. Ústavne udržateľným je potom právny názor krajského súdu vyslovený v napadnutom rozsudku, podľa ktorého nová kúpna zmluva nepotvrdila existenciu nároku sťažovateľa uplatňovaného v konaní sp. zn. 11C/248/2014, ale založila nový nárok, ako aj právny názor, podľa ktorého k zmenšeniu majetku sťažovateľa došlo v dôsledku zaplatenia trov právneho zastúpenia na základe právoplatného rozhodnutia súdu, a nie v dôsledku porušenia povinností žalovaného.

21. Konštatovaná a zdôvodnená ústavná udržateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu si už od ústavného súdu nevyžaduje meritórny prieskum právneho názoru všeobecných súdov konajúcich v sťažovateľovom spore o porušení prevenčnej povinnosti sťažovateľa. Aj keby sa tento právny názor ukázal ako nekonformný so základnými právami sťažovateľa, nepostačovalo by to na vyslovenie ich porušenia napadnutým rozsudkom krajského súdu, pretože jeho výrok je ústavne udržateľný z dôvodov uvedených v predchádzajúcom odseku tohto uznesenia.

22. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je z uvedených dôvodov v tejto časti zjavne neopodstatnená. Z tohto dôvodu ju bolo potrebné odmietnuť z dôvodu uvedeného v § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci, finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu